

Nro. 3.

A' FELS. CSÁSZAR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből Pénteken Januarius 8-dik napján 1813-dik
eszteadólben.

Frantzia Birodalom.

Végezte azon beszédeknek, mellyek a' Császárnak Párisba lett visszaérkezése után az első audientzián mondattak: —

A' Senátus' eltávozása után a' Statustanáts jelent-meg a' thronus' előtt, mellynek előlülője Gróf *Défermont* így beszéllett: —,

„Császár! Leg első szükséges foglalatosságunk, a' Státustanáts' tagjainak és a' Felséged' minden alattvalóinak érzékenységek szerént, ez, hogy a' F.ged' visszaérkezéséhez való szerentse kívánásunkat a' thronus' gráditsaira letegyük, 's Felséged' előtt azon háládatos indulatunkat kifejezzük, a' melly szíveinket által járta, mi-lőn értésünkre esett, hogy Felséged a' magané-

pének kívánságát és remenségét a' maga jelenléte által telyesíti. — Az alatt, hogy mi a' F.ged távollétében a' F.gedtől réánk bízott dolgokban foglalatoskodtunk, 's a' mi időnket Felségednek a' birodalom' boldogítására czélzó parautsolatainak telyesítésére szenteltük, meg sem gondoltuk, hogy valami Frantzia, azokat a' szent és védelmező principiumokat meg tagadhassa, mellyek minket a' fejtelenség' állapotjából kiragadtak, 's a' mellyek által nekünk ez ellen mind örökké védelmeztetnünk kell. Császár! mi azt a' bünt, mellyet egy eszeveszett ember, ki a' maga régibb bűniért már a' büntetésre érdemesé tette vala magát; de a' mellyért neki Felséged nagy lelkűséggel megbotsátott vala, elkövetett, leg mélyebb keserűséggel szemléltük; de tsakugyan nem lett egyéb következése az ő próbájának, hanem hogy a' mi régi ellenségeinket meggyőzze az e'féle mesterkedéseknek gyümölytelen voltok felől, és hogy új világosságba helyezesse a' birodalombéli minden tisztviselőknak azon Constitutzió eránt való hajlandóságokat, mellyet nekünk Felséged adott. A' birodalomnak minden részei megmütatták a' magok az eránt való hajlandóságait, 's a' Felséged' minden alattvalói vetélkedtek ez eránt viseltető tiszteletjeknek, 's a' F.ged szentséges személyéhez' és Dynastiájához való vonzódássoknak megbizonyításában. —

„Az Isten, a' ki a' Fr. birodalmat védelmezi, sokáig meg fogja ezt ettől a' leg nagyobb szerentséltenségtől oltalmazni; és ha ez tsakugyan előtalálna még fordúltni, minden szivek özsze tsatólni fogják magokat azon Princz körül, a' ki

az ő kívánságok' és reménségek' tárgya, 's meg újítják ennek lábai előtt azon Császárhoz viseltető hűségek' és szeretetek eránt való esküvéseket, a' kit a' Constituzió a' következés rendje szerént a' thrónusra hívott. —

„Azon tudósítások, mellyek a' nagy armáda' utolsó büllétinjében találtatnak, eleven érzékenységet gerjesztettek bennünk. Minémű bámulásra kell felindíttatnunk a' legfelségesebb tulajdonságnak (characternek) ezen veszedelmes és ditsősséges hónap alatt való kifelytődése által, midőn a' léleknek erejét a' szívnek keserves érzékenységei, leg kevesebbé is meg nem tudták gyengíteni! —

„Mi némű érzékenységnek kell egy valóságos nagy lelkű nemzetben az ő előre el nem látott kárvallásának hűséges leírattatása által felgerjeszteni, midőn látja, hogy a' birodalom' oltaimazó anyyala ezen kárvallásnak következéseit is megelőzni és ebből új ditsősségre való alkalmatosságot tsinálni tudott! Jelent-é meg Felséged valaha felségesebben, mint ezen szempillantatba, midőn a' szerentse az élető állatokat fegyverbe öltöztetvén, úgy látszott, hogy azt akarja jelenteni, hogy ő álhatatlan is tud lenni. —

„Örvendjenek ellenségeink, ha tettzik, a' mi kárvallásunkon, mellyet nekünk a' kemény idő és a' durva klima okoztak: de vegyék számba erőnket is; tudják - meg, hogy semmi iparkodás, semmi áldozat nintsen olyan, melyre a' Frantzia nemzet, a' Felséged példaadása szerént, alkalmatos ne volna, hogy a' F. ged ditsősséges plánumait végre hajthassa. —

„Császár! mi és az egész birodalom, mint a' Felséged munkáiért és gondoskodásáért való háláadást csak érzékenységünknek, tiszteletünknek, bűnülésünknek, és szeretetünknek kifejezését nyújthatjuk oda Felségednek. Merjük remélni, hogy Felséged ezen hódolásunkat éppen azzal a' jósággal méltóztatik elfogadni, mellyel a' maga Státustanátsának hűségét és jó indulatját mindenkor megtisztelni méltóztatott.“

A' Császár e' képpen felelt: —

„Státustanátsosok! Valamikor Frantzia országnak földjire vissza lépek, mind annyiszor leg elevenebb örömet érez a' szívem. Ha a' nép az fiam eránt oly nagy szeretetet mutat, azért tselekszi, hogy belsőképpen meg van győződve a' monarchiai országálmódjának jó volta felől. —

„Minden szerentsétlenségeket, mellyek a' mi szép Frantzia birodalmunkat (a' revoluzió által) érték, az *Ideológiának* (a' homályos Metaphisicának) lehet tulajdonítani, melly a' dolgoknak fundamentomos (eredeti) okait elméskedéssel keresvén ezeken akarja mint fundamentomos printzipiumokon építeni a' nép' törvényeit, a' helyett, hogy ezen törvényeket az emberi szív' esmeretéhez és a' historiai tudományhoz alkalmaztató. Ezen tévelygéseknek kellett szükségképpen elhozni a' vérontó emberek' Országát, 's el is hozták azt valósággal. Mert ki prédikálta más a' kötelesség szerént való revoluziónak és támadásnak principiumait? Ki hízelkedett a' népnek az által, hogy neki olyan felsőséget (Felségi just) tulajdonított, a' mellynek gyakorlására ő nem volt alkalmas? Ki tette sem-

mivé a' törvényeknek szentségeket és tisztességet, az által, hogy azokat nem az igazságnak szent princípiumaitól, nem a' dolgoknak természetektől, és nem a' polgári igazságtól, hanem egy olyan emberekből álló gyűlésnek akaratjától függesztette-fel, a' kiknek a' polgári, criminalis, az adminisztrációhoz tartozó, politikai, és hadi törvényekről, telyességgel semmi esmeretek nem volt? Ha arra hívtattott az ember, hogy egy megromladozott Státust helyreállítson, szükség, hogy éppen ellenkező princípiumok szerint dolgozzék. A' historia az emberi szív képe; a' történetek' leírásában kell keresni (vagy lehet szemlélni) a' különbözőkülömbféle törvényadásokból következő hasznokat vagy károkat. Ezek azok a' princípiumok, melyekről egy Státustanátsnak soha ei nem kell szeméit venni; és olyan bátorsággal kell a' munkához hozzá látni, a' melly minden próbát kiálhat; 's a' *Harlay* és *Mole* példájok szerint, a' Fejedelmek, a' thronusnak, és a' törvényeknek védelmezésekben, halálra is készeknek kell lenni a' Státustanáts' tagjainak. Én azt a' hajlandóságot, melyet erántam a' Státustanáts mindenkor bizonyított, tudom betsülni. Köszönöm az ó jó indulatját."

A' Párisi Monitör így írt Dec. 28 dikán: —

„Tegnap nagy katonaparádé vala a' Carouselpiatzon, melly a' nagy hideg mellett is három órát tartott. Császár ő Felsége mustrát tartatott a' mise előtt az itt lévő seregekkel. Valami 35 vagy 40 ezerig való gyalogok, rész szerint testőrök, rész szerint Párisi őrző seregbéliek, 's igen szép lovas Regimentek, voltak jelen. Telyességgel nem gondoltatott volna, hogy Páris

ban és ennek környékein ily sok fegyveres nép találtassék. Az ő Felsége' megjelenésével az egész katona sereg örömmel felkiáltott, mellyben a' néző sokaság is követte őtet. A' Császár minden sorokat rendre járván, a' leg kisebb környűállást is figyelemre vette. A' Párisi Regementhez érkezhén, ennek eleibe terjesztette, mely rossz neven vette légyen ő F. ge azt, hogy ezen Regementnek egy tsapatja a' minapi lárma alkalmatosságával magát nem jól viselte, melly szavai ő Felségének oly mélyen megillették a' katonaság' szívit, hogy sok tisztnek és katonának szemei könnyeztek.

„Mise után audientziákat adott ő Felsége külömbkülömb tiszti karoknak, úgymint a' Párisi ítélőszéki tanácsnak, a' Magistratusnak, és némelly Departamentomok követségének. Estve énekes játékra mentek ő Felségek, a' hol nagy tapsolással fogadta ő Felségeket a' fényes gyűlekezet.

Prusszia.

Königsbergből ezeket írták a' Frantzia nagy ármádáról Dec. 21-dikén: — „

„A' *Nápolyi Király'* fő hadi szállása e' hónap' 18-dikától fogva falaink között van. Ő Felsége a' Kastélyban lakik. Itt vannak velle együtt: a' Neufchateli Hertzeg Major Generális; az Elchingeni H.tzeg (Ney), a' Trevisói H.tzeg (Mortier), 's az Abrantesi H.tzeg (Junot). Az Istriai H.tzeg (Bessieres) el ment Párisba. Az Olasz Vice - Királyt minden órán várják ide, de a' ki Marienwerderbe teszi által hadi szállását. Az ármáda' fő Kasznárja (Gen. Intendant) még most is Gróf *Daru*, —

„*Kownóba* az Oroszok, úgymint 2 Kozák Pulkok, 's egy Huszár és egy Dragonyos Regiment, e' hónap' 13-dikán beszállottak. Az ólta tsak széllyel járó Kozákseregek tsapkodtak bé a' Pruszsiai vidékekre. —

„Tegnap ilyen parantsolatot adott itt ki a Nápolyi Király: — Minden Generálisoknak, Stabális és egyéb tiszteknek, a' kik Königsbergben találatnak, parantsolatik, hogy még ma, vagy holnap elútazzanak innét, oda, a' hol azon szakasz ármádáknak nagy tartalékjaik találatnak, mellyekhez kihi közzülök tartozik:

„Tudniillik: —

Az 1-ső ármáda van		<i>Thornban</i>
A' 2-dik	— —	<i>Marienburghan</i>
A' 3-dik is	— —	<i>Morienburghan</i>
A' 4-dik	— —	<i>Marienwerderben</i>
Az 5-dik	— —	<i>Warschauban</i>
A' 6-dik	— —	<i>Plockban</i>

	(melly a' West-)	
A' 8-dik	(pháliaiakból és)	<i>Thornban</i>
	(Würtembergiek.)	
	(ből áll.)	
A' 9-dik	— —	<i>Marienwerderben</i>
A' <i>Klaparedé</i> és <i>Loison</i> Osztályaik		
az öszszegyülő s' egyegy emberekből formálódó tsapatok,	's ártilléria és inszinóri	
kar	— — —	<i>Königsbergben</i>
A' testörző sereg és a' lovasság	— —	<i>Elbingben.</i>

„Azon Generális és Stabális tiszt urak, a' kik betegek és sebesek, 's a' szolgálatra nem alkalmasok, *Cüstrinbe* vagy *Stettinbe* menni, 's megérkezések felől a' Major Generálist tudósítani köteleztetnek Königsbergben tsak a' Generál.

stábhoz, az ártília és indzsindör karok' Stábjaikhoz, az Elchingeni Hertzeg' Stábjához, 's a' Loison, Heudelet, és Claperede Generálisok' Stábjaikhoz tartozó Generálisok, Stabalis 's egyéb tisztek maradhatnak-meg. Az ármáda' Generálistábjához tartozó Generálisok egyátallában mind Königsbergben maradni, 's magokat a' Major Generálisnál jelenteni tartoznak.

Költ *Königsbergben* Decemb. 20-dikán 1812-ben.

Ugyan ezen Königsbergi tudósítás szerént az úgy nevezett napnyúgoti Pruszsziának sok helységekben kiűtött a' marha dög: Königsbergben pedig Dec. 11-dikétől fogva 18-dikáig 108 ember halt-meg. — (Ezen város lakosinak számát a' régi virágzó időkben 50 és néhány ezerre tették). —

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' Marschal *Macdonald* vezérlése alatt lévő Frantzia és Pruszsus seregekről azt olvasuk, hogy ezek Dec. 14-dikén még Mitaunál állottak.

Marienwerder, Decz. 26-dikán: — „Marschal *Victor* tegnap, az Olasz Vice-Király pedig ma, ide érkeztek.“

Börmann, *Dalton*, és *Parelle* nevű Fr. Generálisok, a' Berlii tudósítások szerént oda megérkeztek. A' hadi út, vagy az ármádatói jövő seregek' útja, melly egy időtől fogva *Dresdán* 's más Szakszoniai városokon ment állal, a' jövő 4 hónapok alatt ismét *Berlin* felé határozottatott, a' hol az utóbbi 14 napok alatt sok lovas és gyalog csoportok mentek által a' nagy ármáda felé. A' Császár Adjutánsa Gen. *Rapp*

Dec. 17-dikétől fogva, mint Kormányozó ismét Dantzkában van.

Orosz Birodalom.

Orosz Bülletinek, — (Ezekben előfordúl egyebek között az a környülállás is, mellyre nézve erősítik az Orosz vezérek, hogy Gen. *Vincingerode* a nápek' törvényivel ellenkezőleg fogattatott volt el). —,

„Oktober' 22-dikén parantsolta Gen. Adjutáns *Vincingerode* a' maga előljáró seregeinek, hogy a' Gen. *Ilowaiski* vezérlése alatt Nikoloje nevű faluból nyomúljanak előre *Moskau* felé. A' sereg' több része a' Gen. Májor *Benkendorf* vezérlése alatt nyomúlt a' többek után. Gen. *Vincingerode* réájok ütött mind ezekkel a' seregekkel a' *Moskau* városában lévő ellenséges szélső tsoportokra, 's őket kevés puskaszó után vissza nyomta. Ő maga azokközben személyesen a' véle lévő seregtől elválván, 's a' még itt ott hallató puskalövessel nem gondolván, az ellenségnek kergetése közben a' *Kreml* felé vágatott, hogy az ott lévő ellenséges vezért réá vegye, hogy a' tüzelést mint a' melly már egészszen haszontalan volna, minthogy az Oroszokat *Moskaunak* elfoglalásában semmi meg nem akadályoztathatná, szüntesse-meg. Ezen vakmerő bátorságnak rossz következtetésekre erre a' vitéz és derék Generálisra nézve, mint-hogy egy ellenséges tsapat ötet, tsak a' Kapitány *Naryschin* társaságában, magához közel botsátván, mind kettőjeket, a' fejér keszkenőkre, mellyeket az e'féle követségben járó személyek feltartani szoktak, semmit nem hajtván, elfogta, 's elvitte. (Hogy őket *Minsk* mellett azu-

tán a' Kozákok kiszabadították, már régen tudjuk: A' Lengyel tudósítások úgy irták volt-le ezt a' dolgot, hogy Werejánál fogattatott - el Winczingeróde, midőn 500 Kozákokkal együtt ki akart volna vágni a' Fr. seregek közzül) Gen. Májor *Illowaisky* a' Báró Wintzingerodétól már előre eleibe adatott rendeléseket követvén, a' Kremlet elfoglalta, és a' várost az ellenségtől kitisztította, a' melly itt a' maga ispotályait meglehetősen sokaságú hadi készülétekkel együtt hátra hagyta. —

„Gen. Lientenánt Gróf Wittgenstein e'képpen írt volt Nov. 9-dikén Tschasniki nevű helységből a' Császárhoz: Gen. Major *Harpe* Nov. 7-dikén a' *Düna* két partjain felfelé *Witebsknek* elfoglalására küldettétvén kemény puskatűzzel való verekedés után oda bément, és a' futó ellenséget Smolensk felé 20 werste távolságra kergette. Valami 300 's néhány közembereken kívül elfogattattak, a' Witebski Kormányzó Generális *Pouys* és a' Komendáns Oberster *Chewardou*, 's 10 egyéb tiszték. A' nép örvendező. éljen Sándor Császár! kiáltással fogadta seregeinket. —

„Régi tisztviselőink, kik az ellenségnél szolgálatot vállaltak volt, elfogattattak. kivéven Hertzeg *Sapiehát* és *Radoziwilt*, a' kik rég eltávoztak innét Napoleonnal együtt.“

Spanyol Ország.

Gironából (Katalonia tartományából) az íratik az ott kijövő újságban, hogy azon Spanyolok között, kik az új Dynastiának (a' *Jósef Napoleon* familiájának) magokat ellenszegezték, két rész támadott legyen, a' mellyek

naponként hathatósabban kezdik magokat egymás ellen kinyilatkoztatni. Az egyiket ezek közül Anglus résznek, a' másikat Nemzeti résznek nevezik. — (Mi légyen az Anglus résznek, mi a' Nemzeti résznek czélzása, nem olvassuk). — Ugyan ezen *Gironai* újság szerént nagy pompával innepelték ott Dec. 6-dikán a' Napoleon Császár megkoronáztatásának napját. Nagy katona parádét tettek az ott lévő Frantzia seregek. Nagy ágyúzás és bálozás volt, 's mind ezeket a' templombéli ájtatosságok előzték - meg.

* * *

A' *Statesmann* nevű Londoni újság ezt írta Decz. 19-dikén: — „A' Spanyol partról St. Anderből tudósítások érkeztek az ott lévő Anglus Admirálistól, mellyekben említetik, hogy Frantzia Generális *Catfarelli*, ki a' Portugalliai Fr. ármádának vezérlését a' Marschal *Marmont*' megsebesedése után által vette, minden seregeivel egyetemben béindúlt Frantzia országba. Ha az ő Frantzia országba való visszaindulását, és a' 2500 (Anglus) mértföld távolságra történt dolgokat egymással össze vetjük és megfontoljuk, elegendő tárgyat találunk benne a' politika, speculánsok' számára, az ő újságkívánásoknak ki-elégítésére. (*) —

(*) A' Párisi Monitör ilyen jegyzést tett ezen szavak után: A' Frantzia országlószék nem tsak hogy semmi fegyveres népet ki nem hoz Spanyol országból, hanem inkább 20,000 emberek, 6000 lovak, és 600 szekerek vettek ezen napokban parantsolatot, hogy Spanyol országba a' Közép és Deli ármádáknak megerősítetésekre béindúljanak. A' se-

Nagy Britanniá.

A' Párisi Monitor szerént nem úgy van a' dolog, mint a' Journal-de l'Empire után egyéb külső újságok is azok után mi is a' közelébb költ M. Kurirban írjuk, t. i. hogy a' Régens Princz' kívánsága a' lett volna, hogy a' Parlamentum hadi subsidiumot rendeljen az Orosz Birodalomnak, hanem csak 200,000 font sterlinget (valami 2 millió forintot) kívánt azoknak az Orosz birodalombéli lakosoknak felsegíttetésekre, a' kik ezen hadakozás által megkárosítottak.

Olasz Ország.

Az Olasz Királyságbéli Királyi Prokátor kívánságára, Generális Paoluccinek, a' Rigai Orosz Komendánsnak, mint *Modenai* születésű embernek, minden javait elfoglaltatta a' Modenai ítélőszék, és kihirdettette, hogy ha egy hónap alatt a' Királyi Prokurátor előtt meg nem jelenik a' nevezett Generális, mint rebellis ember úgy fog tartatni.

Jobbitás. — A' közelebb költ M. Kurirban az utolsó lapon alólról feifelé számlálván a' 14-dik sorban ezt a' szót: *folytattatom*, így kell olvasni *folytattam* — és ugyan azon lapon lefelé a' 11-dik sorban ezen szótskát, *azi*, a' lehet után kell tenni.

regek' hátra lévő hópénzinek kifizettetése végett, 10 milliók indítottak be ugyan oda. Ha ti azon dolgokat, a' mellyekről mondták, hogy 2500 mértföld távolságra történtek, úgy elhiszitek, mint azok néktek a' Petersburgi újságban előbeszéltetnek, ugyan bolondok lesztek.